

5. Sociální zabezpečení

Sociální služby jsou v České republice vymezeny zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a zákonem č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách. Oba předpisy jasně definují, kdo a za jakých podmínek má právo na pomoc a podporu sociálních služeb a na příspěvek na péči.

Potřebné osoby mají právo žádat o pomoc a podporu ze strany veřejné správy a poskytovatelů sociálních služeb v případě, že nejsou schopny samostatně řešit svou nepříznivou sociální situaci. Právo je založeno na obecném principu solidarity ve společnosti. Poskytnutá pomoc a podpora musí zachovávat lidskou důstojnost, musí vycházet z individuálních potřeb člověka a působit na něj tak, aby byla posilována jeho schopnost sociálního začlenění. K základním sociálním službám patří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Uživatelé sociálních služeb

Nejvyšších výdajů na sociální služby bylo v roce 2018 ve Zlínském kraji dosaženo u pečovatelské služby (170 869 tis. Kč), kterou využívalo 4 800 klientů, z čehož bylo 69,8 % žen. Osobní asistenci (43 233 tis. Kč) mělo 36 dětí a mládeže do 18 let, 133 mužů a 290 žen (68,6 % žen z dospělých uživatelů). Odlehčovací služby (41 093 tis. Kč) využilo 13 dětí a mládeže, 232 mužů a 549 žen (70,3 % žen z dospělých osob). Službu, kterou ze sledovaných více využívali muži, byly azylové domy; 57,6 %.

Osoby v kraji se v roce 2018 podílely na užívání služeb center denních služeb v rámci celé ČR (3 428 klientů) 4,9 % (osoby ve věku 18 let a více), z čehož tvořily 50,9 % ženy (85 v kraji). Denní stacionáře navštěvovalo 379 (podíl 6,6 % z klientů v ČR) dospělých uživatelů (65,7 % žen). Noclehárny měly v kraji 399 dospělých klientů (0,9 % z počtu 42 521 v ČR), z toho 17,3 % žen. Služeb sociálních poraden využilo 10 587 klientů 18+ (podíl 6,4 % z dospělých osob v ČR); ženy činily 61,8 %. Sociálně terapeutické dílny navštěvovalo 402 osob (8,1 % z klientů v ČR), z nichž bylo 200 žen (49,8 %).

V roce 2018 Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) poskytovalo příspěvek na péči podle stupně závislosti tyto dávky:

- 880 Kč, stupeň I (lehká závislost)
- 4 400 Kč, stupeň II (středně těžká závislost)
- 8 800 Kč, stupeň III (těžká závislost)
- 13 200 Kč stupeň IV (úplná závislost) u osob, které využívají pobytové sociální služby,
- 19 200 Kč u osob, které nevyužívaly pobytové sociální služby.

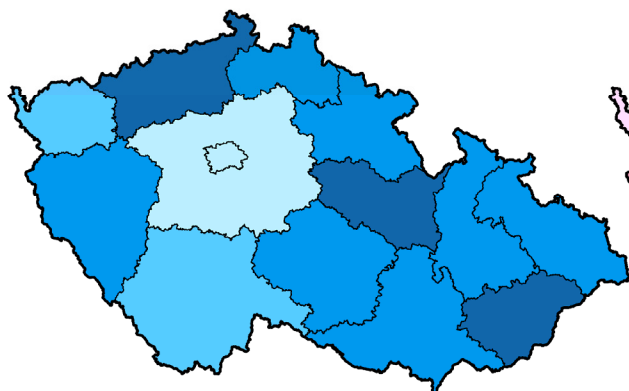
Průměrný měsíční počet vyplacených dávek činil v roce 2018 ve Zlínském kraji 23,2 tis. Kraj se tak ocitl spolu s Olomouckým krajem na 6. až 7. pořadí při stejném množství vyplacených dávek. Nejvíce osob s dávkami bylo v Moravskoslezském (43,9 tis.), Jihomoravském (43,3 tis.) a Středočeském kraji (38,0 tis.). Celková suma ve Zlínském kraji byla měsíčně průměrně rozdělena mezi 8,6 tis. mužů a 14,6 tis. žen. V celé republice čerpaly dávky více ženy (za rok 2018 činil průměrně měsíčně podíl u žen 61,4 %).

Výdaje na dávky za rok dosáhly v kraji 1 785,5 mil. Kč, čímž zaujal 6. pozici v České republice. Nejvyšších nákladů na výdaje bylo dosaženo v Moravskoslezském kraji (3 256,6 mil. Kč) a nejnižších na Karlovarsku (683,1 mil. Kč).

Příspěvek na péči pobíralo k 31. 12. 2018 ve Zlínském kraji nejvíce oprávněných osob ve věku 80 a více let (10,7 tis. osob), což je věková kategorie nejčastěji zastoupená i v ostatních krajích. Za celou Českou republiku bylo osob v této kategorii 150,3 tis.

Příspěvek na péči podle pohlaví a krajů v roce 2018
(průměrný měsíční počet vyplacených dávek)

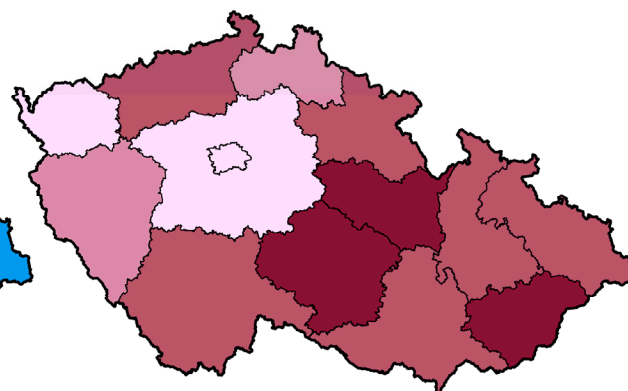
Muži

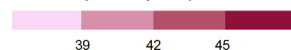
na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

Ženy

na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

Pramen: MPSV

Důchodci, důchody

Výši starobního důchodu určuje na základě specifického výpočtu odpracovaných let MPSV.

Ve Zlínském kraji pobíralo tyto dávky celkem 169 085 osob. Počet důchodců pobírajících plný nebo poměrný starobní důchod včetně kombinace s pozůstalostním důchodem k 31. 12. 2018 činil u mužů 53 707 osob, u žen 85 920. V okrese Kroměříž šlo o 9 713 mužů a 15 752 žen. V okrese Uherské Hradiště bylo 33 948 starobních důchodců, z toho 13 111 mužů a 20 837 žen. Okres Vsetín měl podobné zastoupení (13 032 mužů a 20 767 žen). Oproti tomu ve Zlínském okrese se jednalo o 17 851 seniorů a 28 564 seniorek.

Příjemci důchodů podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

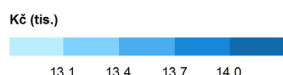
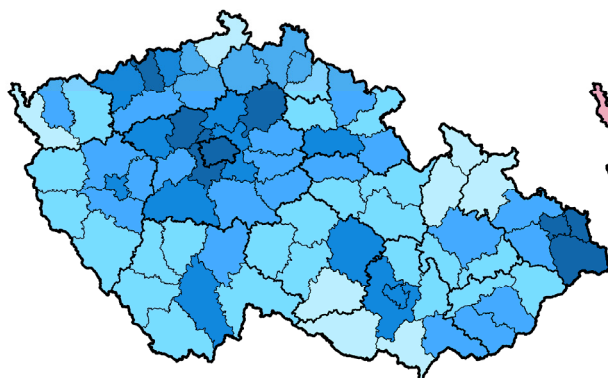
Kraj, okresy	Příjemci celkem	Druh důchodu						
		starobní sólo	invalidní pro invaliditu třetího stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu druhého stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu prvního stupně ¹⁾	vdovský/ vdovecký sólo	vdovský/ vdovecký kombin.	sirotčí
Muži								
Zlínský kraj	68 597	48 455	6 268	2 119	4 985	343	5 330	1 096
Kroměříž	12 676	8 725	1 239	459	1 007	61	1 003	182
Uherské Hradiště	17 478	11 804	1 742	612	1 629	87	1 330	274
Vsetín	16 224	11 806	1 360	425	1 052	86	1 245	250
Zlín	22 219	16 120	1 927	623	1 297	109	1 752	390
Ženy								
Zlínský kraj	100 488	54 229	4 941	1 778	5 005	1 274	32 089	1 162
Kroměříž	18 759	9 958	1 049	393	1 025	217	5 879	237
Uherské Hradiště	25 276	12 825	1 455	571	1 688	334	8 143	258
Vsetín	23 790	13 092	1 032	304	1 005	297	7 745	313
Zlín	32 663	18 354	1 405	510	1 287	426	10 322	354

¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

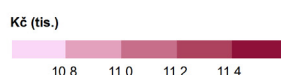
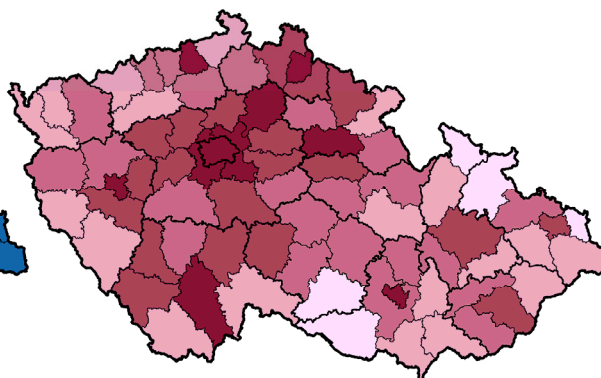

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

Muži

Ženy

Pramen: ČSSZ, ČSÚ

Průměrná měsíční výše sólo důchodů podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

Kraj, okresy	Druh důchodu							
	starobní plný ¹⁾	starobní poměrný ^{1,2)}	invalidní pro invaliditu třetího stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu druhého stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu prvního stupně ¹⁾	vdovský/ vdovecký sólo	vdovský/ vdovecký kombin.	sirotčí
Muži								
Zlínský kraj	13 451	4 638	11 641	7 623	6 582	7 200	14 855	6 488
Kroměříž	13 274	4 559	11 570	7 586	6 151	7 487	14 678	6 250
Uherské Hradiště	13 528	4 533	11 835	7 686	6 587	7 053	14 953	6 380
Vsetín	13 226	4 846	11 409	7 485	6 626	6 989	14 681	6 598
Zlín	13 654	4 613	11 676	7 684	6 592	7 322	15 007	6 604
Ženy								
Zlínský kraj	11 098	4 141	10 779	7 006	6 010	7 940	12 942	6 455
Kroměříž	11 120	4 364	10 683	6 912	6 014	7 859	12 954	6 490
Uherské Hradiště	11 052	4 112	10 847	7 056	6 035	7 875	12 838	6 488
Vsetín	10 959	3 989	10 820	7 077	5 961	8 041	12 812	6 347
Zlín	11 217	4 163	10 751	6 979	6 013	7 962	13 114	6 503

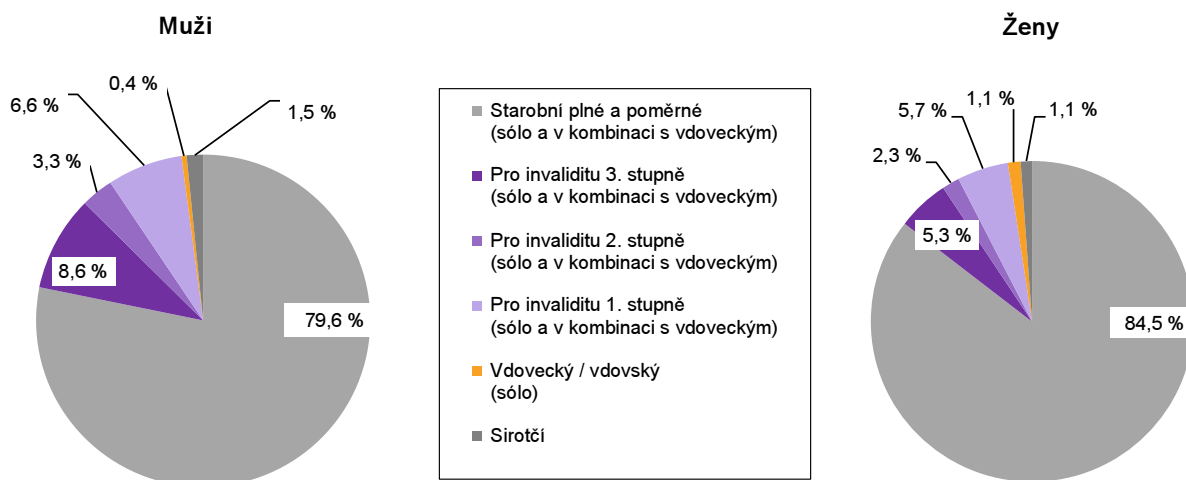
¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

²⁾ po dosažení určené kratší doby pojištění

Největší procentuální rozdíl mezi muži a ženami ve Zlínském kraji byl patrný u vdovských a vdoveckých důchodů (sólo), na které dosáhlo 21,2 % mužů a 78,8 % žen. Následovaly starobní poměrné důchody (vč. souběhu) s 22,7 % muži a 77,3 % ženami. Vyšší procento mužů pobíralo důchod pro invaliditu 3. stupně, vč. souběhu (54,8 % vs 45,2 %) a pro invaliditu 2. stupně, vč. souběhu (53,9 % vs 46,1 %).

Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu ve Zlínském kraji v prosinci 2018

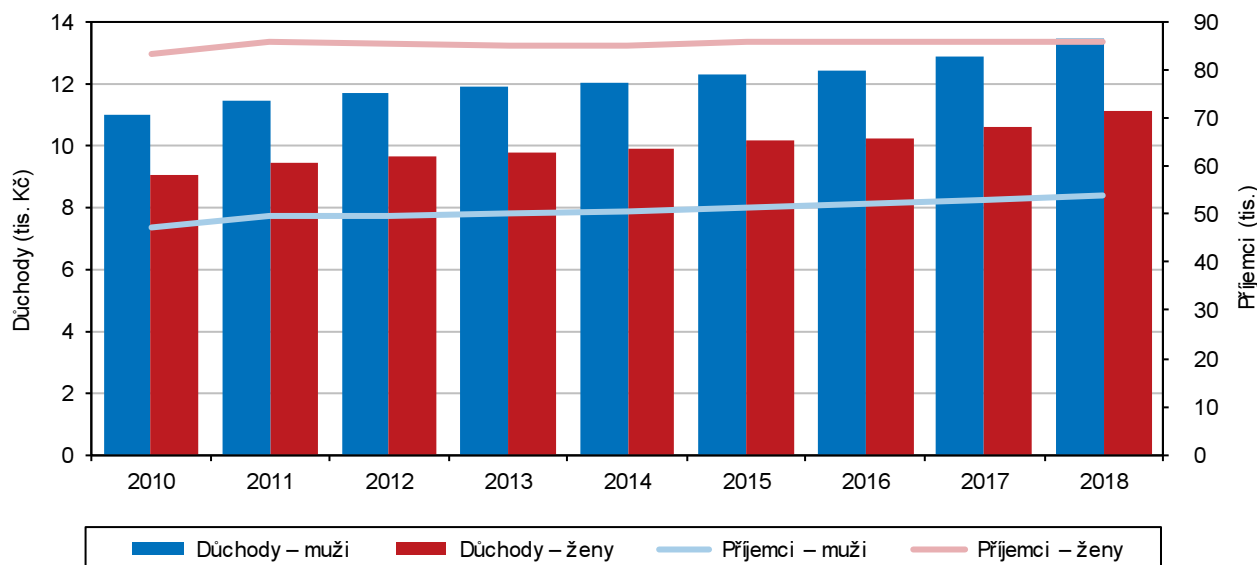
Pramen: ČSSZ

Ve Zlínském kraji v prosinci 2018 činil průměrný sóló důchod 13 451 Kč u mužů a 11 098 Kč u žen. Na nejvyšší důchody v rámci okresů dosáhli muži i ženy v okrese Zlín (muži 13 654 Kč; ženy 11 217 Kč). Naopak nejnižší sóló důchody měli obyvatelé Vsetínského okresu (muži 13 226 Kč; ženy 10 959 Kč).

Počet příjemců a průměrná výše starobního důchodu sóló podle pohlaví ve Zlínském kraji (stav v prosinci)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Od roku 2010 stoupl počet příjemců důchodů v kraji o 8 773 osob, z toho o 6 271 u mužů a 2 502 u žen. Jejich průměrný starobní sóló důchod narostl z 10 970 Kč (muži) a 9 026 Kč (ženy) na 13 451 Kč (o 22,6 % u mužů) a na 11 098 Kč (o 23 % u žen).

Mezi okresy v kraji narostla průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu s vdoveckým/vdovským) nejvíce na Uherskohradištsku u mužů (o 22,7 %) a taktéž u žen (o 23,5 %).

V porovnání s rokem 2010 vzrostla mužům průměrná měsíční výše důchodů (v souběhu s vdoveckým) v kraji v roce 2018 o 2 749 Kč, tj. o 22,7 %. U žen toto navýšení činilo 2 150 Kč, tj. 19,9 %. Nejvyšší navýšení bylo

zaznamenáno v okrese Uherské Hradiště u obou pohlaví. U mužů vzrostl tento typ důchodu o 24,2 % a u žen o 20,0 %. Celkově však nejvyšší důchody v roce 2018 pobírali senioři a seniorky na Zlínsku (15 029 Kč, resp. 13 137 Kč).

Průměrná měsíční výše starobních důchodů podle pohlaví a okresů

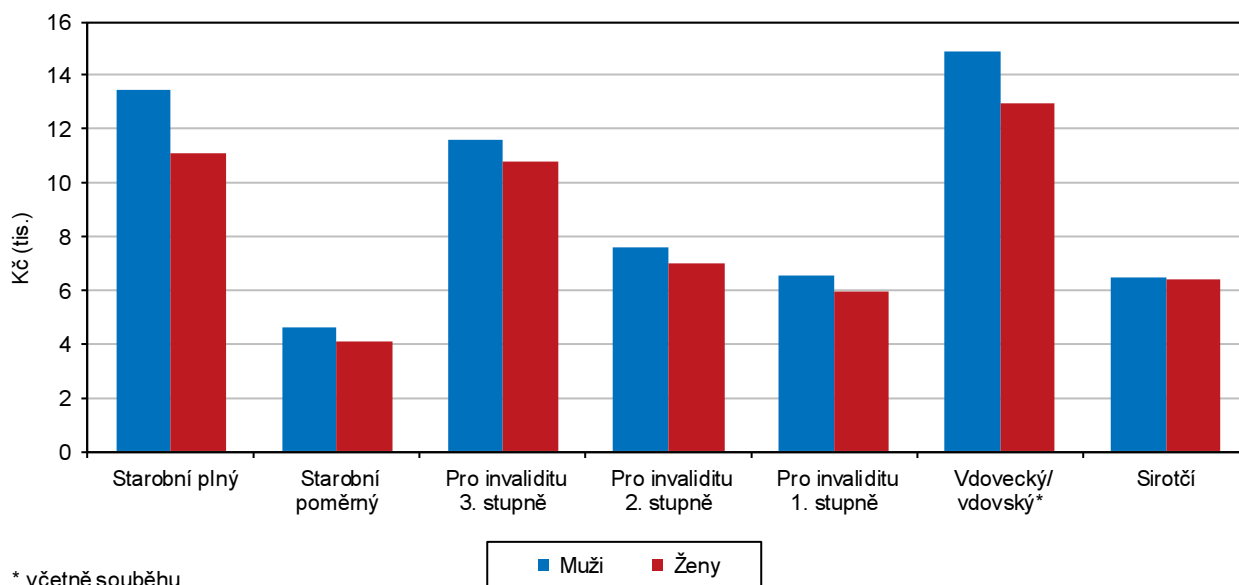
Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

Kraj, okresy	Muži					Ženy				
	2010	2012	2014	2016	2018	2010	2012	2014	2016	2018
	bez souběhu s vdoveckým					bez souběhu s vdovským				
Zlínský kraj	10 970	11 679	11 999	12 418	13 451	9 026	9 609	9 872	10 225	11 098
Kroměříž	10 873	11 582	11 898	12 280	13 274	9 083	9 653	9 911	10 257	11 120
Uherské Hradiště	11 024	11 740	12 062	12 477	13 528	8 947	9 541	9 815	10 168	11 052
Vsetín	10 801	11 480	11 792	12 203	13 226	8 899	9 461	9 715	10 081	10 959
Zlín	11 110	11 836	12 161	12 608	13 654	9 144	9 738	10 004	10 351	11 217
	v souběhu s vdoveckým					v souběhu s vdovským				
Zlínský kraj	12 136	12 927	13 293	13 775	14 885	10 819	11 469	11 729	12 058	12 969
Kroměříž	12 053	12 825	13 130	13 644	14 717	10 853	11 503	11 756	12 072	12 990
Uherské Hradiště	12 074	12 879	13 295	13 826	14 994	10 723	11 374	11 632	11 957	12 873
Vsetín	12 051	12 841	13 198	13 631	14 700	10 706	11 349	11 607	11 932	12 831
Zlín	12 282	13 075	13 450	13 912	15 029	10 957	11 611	11 880	12 223	13 137

Průměrné důchody podle pohlaví a druhu důchodu ve Zlínském kraji v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

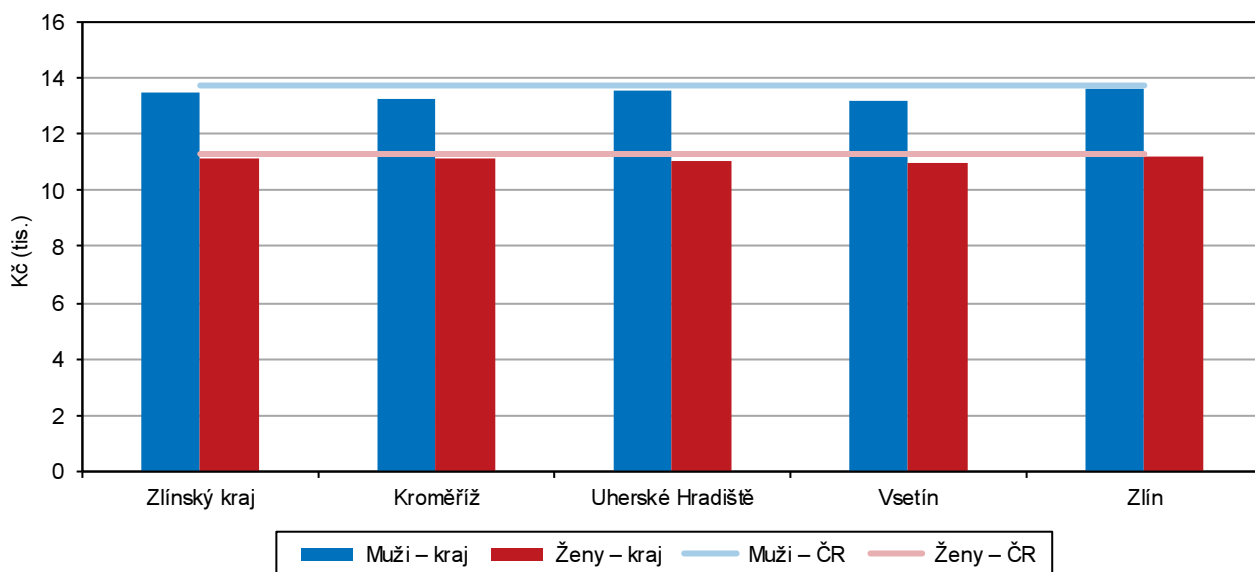

* včetně souběhu

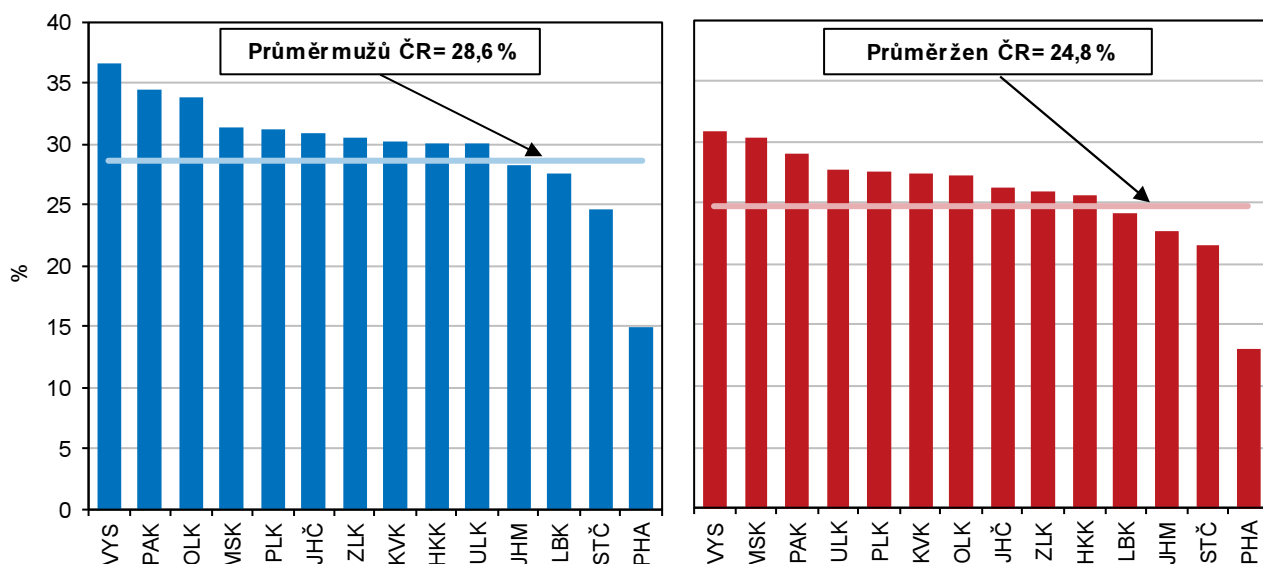
V rámci České republiky byl v prosinci 2018 největší podíl (na příjemce starobních důchodů) příjemců předčasného starobního důchodu v kraji Vysočina (36,5 % mužů a 30,8 % žen). Nejméně jich bylo v Hlavním městě Praze (14,9 % muži a 13,0 % ženy). Zlínský kraj se ocitl u mužů na 7. místě s 30,6 % podílu mužů a na 9. příčce v podílu žen s 25,9 %.

Počet příjemců předčasných starobních důchodů mezi lety 2010 až 2018 stále stoupal. Zatímco v roce 2010 se předčasné starobní důchody podílely na celkovém počtu starobních důchodů 19,6 % (22,6 % muži; 17,7 % ženy), v roce 2018 už šlo o 27,7 % (30,5 % muži; 25,9 % ženy).

Průměrná měsíční výše starobních důchodů plných sólo podle pohlaví a okresů Zlínského kraje v prosinci 2018

Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (na příjemcích starobních důchodů) podle pohlaví a krajů v prosinci 2018

Příjemci předčasných starobních důchodů v kraji podle pohlaví

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Příjemci starobních důchodů¹⁾ z toho předčasných starobních důchodů v %	Muži								
	47 424	49 596	49 822	49 996	50 492	51 269	52 191	52 963	53 707
	10 725	12 909	13 556	14 090	14 657	15 151	15 579	15 958	16 390
	22,6	26,1	27,2	28,2	29,1	29,6	29,9	30,2	30,6
Příjemci starobních důchodů¹⁾ z toho předčasných starobních důchodů v %	Ženy								
	83 748	86 174	85 913	85 425	85 535	86 024	86 202	85 966	85 920
	14 862	17 393	18 209	18 922	19 746	20 519	21 215	21 824	22 223
	17,9	20,3	21,3	22,3	23,2	23,9	24,7	25,5	25,9

¹⁾ plných nebo poměrných, včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem

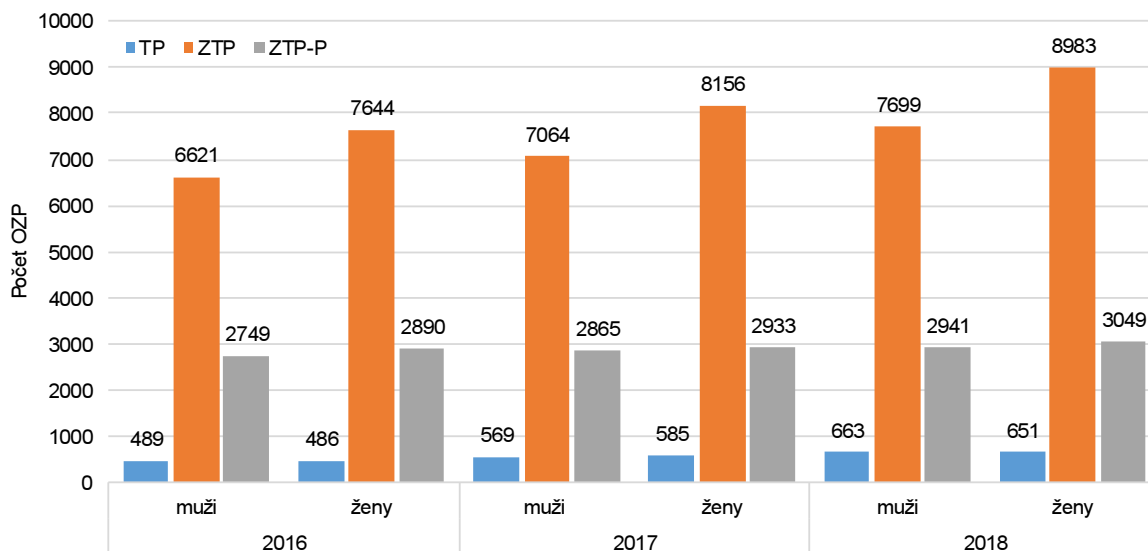

Držitelé průkazů zdravotně postižených

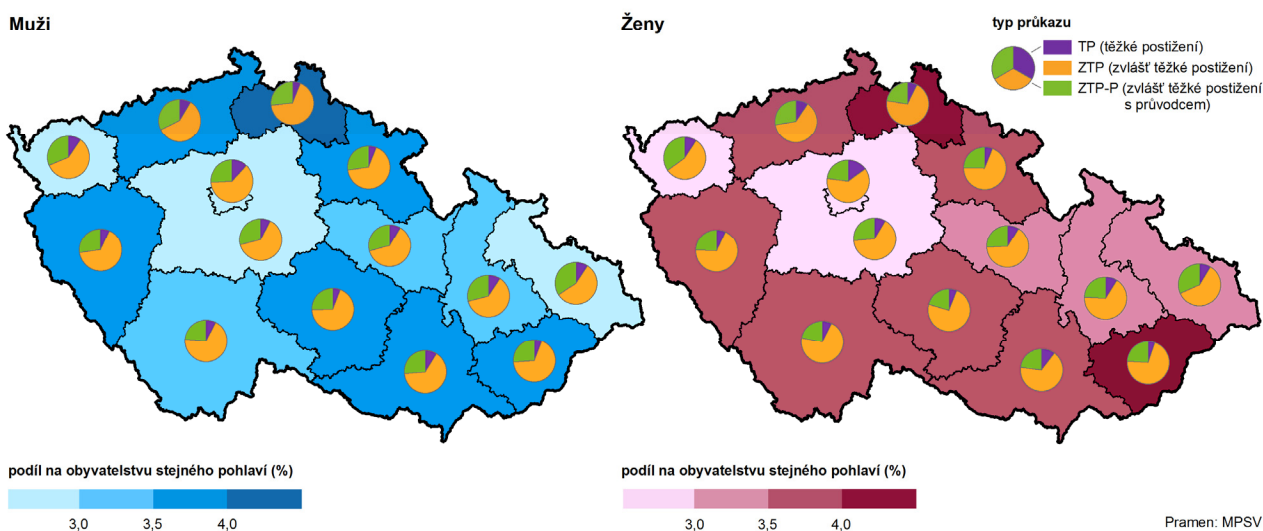
Podíl obyvatel s průkazem osob se zdravotním postižením na obyvatelstvu stejného pohlaví v prosinci 2018 v kraji činil 3,96 % u mužů a 4,27 % u žen. Počet držitelů průkazu osob zdravotně postižených (OZP) s označením TP (těžké postižení) byl na konci prosince 2018 celkem 1 314. Z toho tvořili 663 muži (50,5 %) a 651 ženy (49,5 %). Průkazy OZP s označením ZTP (zvláště těžké postižení) disponovalo 16 682 osob, z toho 7 699 mužů (46,2 %) a 11 271 žen (53,8 %). Počet osob s handicapem, které měly nárok na průkaz se symbolem ZTP-P (zvláště těžké postižení s průvodcem) tvořil v kraji 5 990 osob, z nichž bylo 2 941 mužů (49,1 %) a 3 049 žen (50,9 %).

Počet držitelů průkazů OZP za prosinec 2016-2018 dle typu průkazu a pohlaví ve Zlínském kraji

Pramen: ČSSZ

Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle pohlaví, typu průkazu a krajů v prosinci 2018

Počet držitelů průkazů OZP se v posledních letech každoročně zvyšoval. V prosinci 2016 činil 9 859 mužů a 11 020 žen. V roce 2018 už šlo o 11 303 mužů a 12 663 žen. Nejvyšší podíl držitelů průkazů OZP na obyvatelstvu byl jak u mužů (4,18 %), tak u žen (4,33 %) v Libereckém kraji. Následoval Zlínský kraj (3,96 % muži, 4,27 % ženy).